

Muhulane

Tasuta!

Nr 5 (366)

Aprill 2020 (jürikuu)

Muhu leht

PEAMINISTER

KORRALDUS

28.3.2020 nr 54

Eriolukorra juhi korraldus täiendavate liikumisvabaduse piirangute ja viibimiskeelu kehtestamiseks COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse leviku tõkestamisel Saaremaa vallas ja Muhu vallas

Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 „Eriolukorra väljakuulutamise Eesti Vabariigi haldusterritooriumil“ kehtestatud eriolukorrast eriolukorra juht otsustab kehtestada hädaolukorra seaduse § 31 lõigete 1 ja 3 alusel lisa- piirangud Saaremaa vallas ja Muhu vallas järgmiselt.

1. Kehtestada viibimiskeeld lähikontakti nõudvaid teenuseid osutavates asutustes ja muudes teenuse osutamise kohtades. Käesolevas punktis nimetatud lähikontakti nõudvaid teenuseid on ilukirurgiateenused, ilu- ja isikuteenused ning massaaži- ja muud taastusraviteenused heaoluteenuseks.

2. Kehtestada viibimiskeeld kõikide kaupluste, turgude, toidlustus-ettevõtete (sh restoranid, baarid ja kohvikud) ja raamatukogude asukohtades.

3. Piirang ei laiene e-kaubandusele ja muude e-teenuste osutamisele ning ei kehti järgmistele kauplustele ja osutatavatele teenustele, sh kaubanduskeskustele asuvatele:

- 1) toidukauplustele;
- 2) apteekidele;
- 3) optikapoodidele;
- 4) pakiautomaatidele;
- 5) postkontoritele;
- 6) aiaanduspoodidele;
- 7) ehituspoodidele, kui müügis- saali asemel müüakse kaupa ja väljastatakse seda teenindusluugi kaudu;
- 8) pangakontoritele;
- 9) telekommunikatsiooni-ettevõtete müügikohtadele;

Vt edasi lk 4.

Eriolukord kestab

Riigis kehtestatud eriolukord kestab. Kaugelt Hiinast alguse saanud viirus on kavalam, visam ja halastamatum, kui meie ja terve maailm arvas.

Meie elukorraldus on pööratud pea peale ning paljud inimesed ja ettevõtted on tõsisest raskustest. Eriolukord on kehtestatud ühtmoodi meie kõigi elu ja tervise huvides ning seetõttu peab ka riigi- ja avalik sektor, sealhulgas omavalitsused, tegema kärpeid ja seda otsekohe!

Kahjuks jäävad ka meie vallas mitmed sel aastal plaanitud arendused ja ettevõtmised ära või teostuvad väiksemas mahus, aga hetkel see ei olegi kõige tähtsam – oluline on praegu hoida meie kõige suuremat vara, meie inimesi!

Suurt toetust ja tänu väärivad praegu kõik nõ eeslinil töötajad:

kaubandustöötajad, apteegitöötajad, perearstikeskus, hooldekodu ja meie sotsiaaltöötajad ning kõik, kes hoiavad praegust elu toimivana.

4. aprillist kehtivad ka toidupoodides uued karmimad nõuded ja ettevaatusabinõud. Palun järgime neid – need nõuded on kehtestatud selleks, et me hoiaksime ennast ja ääretult tänuväärset tööd tegevaid poetöötajaid!

Tuge ja toetust vajavad praegu paljud: meil on väike kogukond, aitame ja märkame üksteist!

Märkame ja kel võimalus, toetame ka Kuressaare haiglat, kus inimesed töötavad võimete piiril. Praeguses olukorras vajab haigla igasugust tuge – nii tunnustavat sõna kui materiaalset abi. Meie maakonna haiglat võib vaja minna meie kõigile nii praegu kui ka tava- pärase elukorralduse ajal ning ärme

unusta, et lisaks koroonaviirusele on meil praegu ka inimesi, kel on muud tervisemured ja mõned neist haigustest väga tõsised. Ning tegelikult ei käida ju haiglas ainult siis, kui on terviserike, vaid haiglast me saame ka kindluse, et meiega on kõik korras. Teadupärast algab ju ka inimelu enamusel juhtudel haiglast.

Muhu vallamaja töötajad jätkavad inimeste teenindamist ja valla elu korraldamist endiselt kodukontorist, kõik töötajad peavad olema tööpäevadel tööaja piires inimestele kättesaadavad telefonitsi ja vastama e-kirjadele. Täiendavate korraldusteni on endiselt suletud kool, lasteaed, noortekekeskus, muuseum, külakeskus, raamatukogud, avalikud mänguväljakud ning loomulikult on külastajatele suletud Muhu hooldekeskus.

Palju on küsimusi üle Suure väina sõitmise kohta. Loomulikult me mõistame ja kui inimesel on tõesti hädavajadus käia mandril, siis ka toetame hea sõnaga, aga seoses riigi poolt kehtestatud karmide liikumispiirangutega on ainuotsustamine politsei pädevuses. Valla pädevuses mingit eriluba anda ei ole ja sõiduvajaduse korral palume aegsasti saata oma palve aadressil rainer.antsaar@politsei.ee

Head muhulased! On keeruline aeg, aga loodan, et me kõik mõistame: tegu ei ole õppuse ega halva unenäoga ja mida mõistlikumad me oleme, püsime maksimaalselt kodus ja väldime kontakte, seda lühem on kriisiperiood ja seda kiiremini naaseme nii Muhu, Saaremaal kui kogu Eestis tava- pärase elu juurde. Küll me särame ja õitseme jälle!

Oleme terved!

Raido Liitmäe
vallavanem

HÄID KEVADPÜHI!

Kalmer Saare pilt

Liiva Konsum pakub kojukandeteenust

Telli kaup koju
www.coopsaaremaa.ee
lehel,
klikates Liiva Konsumi
e-poe kastikesele.

Rõõmsat kevadet!

Hea poekülastaja!

Vastavalt Eesti Vabariigi peaministri korraldusele on alates 4. aprillist kohustuslik:

- desinfitseerida käsi enne kauplusesse sisenemist ning
- hoida 2-meetrist vahemaad nii kaupa valides kui ka järjekorras seistes.

Vajaliku distantsi hoidmiseks võib kauplus piirata korraga müügis- saalis viibivate inimeste arvu. Kui teil palutakse oodata kaupluse sissepääsu juures, on järjekorras oodates samuti kohustuslik hoida 2-meetrist vahemaad.

Oleme mõistvad ja järgime riigi poolt kehtestatud reegleid!

26. veebruaril sündis Sirje Kolk ja Olari Viljaste perre tütar **Nora** Viljaste.

2. märtsil sündis Triinu Traumanni ja Taavi Aava perre tütar **Lee** Aav.

Tunnustusauhind "Lastega ja lastele"

Märgakem üheskoos neid, kes on oma tööde ja tegemistega Eesti laste ja noorte elu positiivselt mõjutanud või mõjutamas. Kandidaate saab esitada kuni **1. maini** ja selleks tuleb täita õiguskantsleri kodulehel www.oiguskantsler.ee/et/tunnustusauhind-lastega-ja-lastele olev taotlus. Vabariigi President ja õiguskantsler kuulutavad võitjad välja lastekaitsepäeval, 1. juunil.

Volikogu 23. märtsi istungi päevakorrast

- Volikogu töökorralduse ajutine muutmine (elektrooniliseks) tulenevalt eriolukorrast,
- Maakonna arengustrateegia uus tegevuskava,
- Muhu Lasteaia struktuur,
- Määruste muudatused (Muhu Vallavolikogu 22.2.2017 määruse nr 63 „Muhu Vallavalitsuse ametiasutuse ja ametiasutuste hallatavate asutuste struktuuri ning ametnike ja töötajate koosseisu kinnitamine” muutmine; Muhu Vallavolikogu 16.8.2018 määruse nr 14 „Muhu valla kalmistute registri põhimäärus” ja Muhu Vallavolikogu 19.10.2011 määruse nr 57 „Muhu valla lemmikloomade registri asutamine ja registri põhimäärus” muutmine).

TSITAAT: “Mu meelest on praeguses olukorras kõige olulisem juhtlause põhimõte: käitu nii, nagu sõltuks kogu krempeli saatus sinust.” - Hardo Pajula. Kõige ohtlikumaks viiruseks on apokalüptilise mõtlemise kiire levik. Postimees: elu24, 21. märts 2020.

Vallavalitsuse istungitelt

28. veebruar

Otsustati toetada huvitegevust (rahuldati kaks taotlust).

Otsustati vabastada korraldatud jäätmeveost pikemaajaliselt (1.2.2020–28.2.2023) Raugi k Mihkli-Matsi ja Võiküla Vana-Silla.

Otsustati jagada:

- Nõmmküla Seo: Seo ja Lepametsa (maatulundusmaad - mtm),
- Võiküla Metsaelu: Metsaelu ja Rabaääre (mtm-d).

Väljastati ehitusluba Rootsivere k Lilleniidi mü suurkaevu rajamiseks.

Väljastati kasutusluba:

- Viira k Kuusiku kanalisatsiooni-rajatistele,
- Simiste k Elmu mü püstitatud elamule.

Väljastati projekteerimistingimused Laheküla Uue-Haaviku mü elamu ehitusprojekti koostamiseks.

Kinnitati avatud menetlusega riigihanke nr 215414 “Muhu Vallavalitsusele 20 aastaks ametiruumide üürimine” hindamisotsus ja kuulutati välja edukas pakkuja: Traffic Trade OÜ.

11. märts

Sinilinnu kortermaja üürnikele kehtestati alates 1. aprillist 2020 jäätmeteenuse hinnaks 3.50 eurot kuus korteri kohta. Segaolmejäätmete graafikuvälisel tühendamisel lisandub 3.00 eurot korteri kohta.

Kinnitati XXIV rahvusvahelise Muhu tulevikumuusika festivali “Juu jääb 2020” toimumine Muhu saarel 2.–5. juulil Muhu Muusikatalus.

Väljastati projekteerimistingimused:

- Linnuse k Saare mü tunnellauda ehitusprojekti koostamiseks,
- Mäla k Simmu-Mardi mü põllumajanduskultuuride kasvahoone ehitusprojekti koostamiseks,

- Viira k Sarapiku mü hoiuhalliangari ehitusprojekti koostamiseks.

Väljastati ehitusluba Nõmmküla Puidu mü suurkaevu rajamiseks.

Väljastati kasutusluba Kuivastu k Mihkli mü elamu laiendamisele (talveaed, terrass).

Kooskõlastati suurkaevu asukoht kaalutusotsuses toodud tingimustel:

- Mäla k Kalevi mü,
- Hellamaa k Oru mü,
- Kallaste k Saarkopli mü.

Otsustati muuta Simiste k asuvate Adja, Kaistu ja Elmu kü-te piire vastavalt piiride muutmise skeemile. Kinnitati Muhu valla 2020. aasta hankeplaani.

Vaadati läbi volikogu materjale.

12. märts

Otsustati sulgeda ajutiselt koroonaviiruse epideemilise leviku tõkestamiseks kõik Muhu Vallavalitsuse hallatavad haridusasutused (Muhu Põhikool ja Muhu Lasteaed) ning Muhu Vallavalitsuse hallatavad asutused (noortekeskus, muuseum, spordihall, külakeskus, Hellamaa ja Liiva raamatukogud).

13. märts

Otsustati alates esmaspäevast, 16. märtsist peatada Muhu Põhikoolis tavapärase õppetöö ja viia üle distantsõppele. Kool jääb suletuks kuni riigis kehtiva eriolukorra tähtaja lõpuni. Suletus jäid ka teised Muhu Vallavalitsuse hallatavad asutused, samuti peatati huviringide tegevus.

19. märts

Otsustati jätta raamatukogud suletuks.

Väljastati ehitusluba Pallasmaa k Oiska mü elamu püstitamiseks.

Väljastati kasutusluba Tamse k Jalaka

mü elamule.

Otsustati vabastada korraldatud jäätmeveost pikaajaliselt (1.2.2020–28.2.2023) Kallaste k Vahe ja Hellamaa k Tuka.

Anti luba Muhu Jahiseltsile künnivareste arvukuse reguleerimiseks Hariduse kinnistul Liiva pargi territooriumil kuni 31. märtsini.

27. märts

Otsustati pikendada valla hallatavate allasutuste ajutist sulgemist. Lasteaia kohatasu otsustati märtsikuus vähendada 50 %. Alates aprillist kuni lasteaia taasavamiseni vabastatakse lapsevanemad kohatasu maksimisest. Otsustati ajutiselt sulgeda lasteaia mänguväljak ja välitreinaköörid Liival.

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Kooskõlastati suurkaevu asukoht Kallaste k Munsa kü.

Väljastati kasutusluba Soonda k Paali-Uuelu suvilale.

Eraldati toetusi külalanelike seltsitegevusele ja külade arendamisele.

Otsustati korraldada e-riigihangete keskkonna kaudu lihtmenetlusega riigihange “Killustiku tootmine Koguva karjääris”. Kinnitati hanke alusdokumendid koos tehnilise kirjeldusega ja pakkumuste hindamise kriteerium. Moodustati vastav komisjon (esimees vallavanem Raido Liitmäe; liikmed kommunaalameti juhataja Veljo Tammik ja keskkonnaspetsialist Piret Lang).

Komisjon teostab hindamisprotseduuri ja vastavate protokollide koostamist elektroonselt e-Riigihangete keskkonnas.

Tunnistati kehtetuks Muhu Vallavalitsuse 19. märtsi 2020. a korraldus nr 61 „Luba vareslaste arvukuse piiramiseks”.

Jäätmekäitlusest eriolukorras

Segaolmejäätmete ja paberi ning papi kogumine ja vedu käib Muhu vallas ka eriolukorras endise korra järgi vastavalt veograafikutele, vedajaks Ragn-Sells AS. Kiireim viis tellimusi esitada on kasutada Ragn-Sells'i iseteenindust (kodulehel www.ragnsells.ee). Vajadusel aitab teid klienditugi telefonil 60 60 439 või kirjutage info@ragnsells.ee

Kõigil neil suvilaomanikel, kes on talveks korraldatud jäätmeveost vabastuse saanud, kuid vajavad nüüd seoses suvekodus viibimisega siiski jäätmevedu, palume kindlasti vastavalt vajadusele vedu jäätmevedajalt tellida.

* * *

Maha kukkunud **keskpingeliini traat** süütas Nautse külas maastiku, andis teada 18. märtsi Saarte Hääl. Elektrikud lülitasid elektrit välja ning päästjad kustutasid põlengu kululudadega.

nerises.

Tõendatult ja praeguseks hetkeks teadaolevalt kandub viirusega nakatumise oht inimeselt inimesele. Eeldatavalt laguneb viirus prügis, sattudes päevadega, seega tuleks jäätmeid vähemalt nädal konteineris hoida ja alles seejärel lasta konteiner tühendada. Vajadusel tuleks võtta kasutusele lisakonteiner.

Täiendavat teavet leiab ka Muhu valla ja Keskkonnaministeeriumi kodulehtedelt.

Olgem terved ja jäägem terveks!

Piret Lang

Muhu valla keskkonnaspetsialist

Kuni 17. aprillini (k.a) on oodatud taotlused hajaasustuse programmist toetuse saamiseks.

Haridus- ja Teadusministeerium tunnustab sel aastal kaheksandat korda haridustöötajaid ja hariduse toetajaid. **Aasta Õpetaja konkursile saab kandidaate esitada kuni 26. aprillini ministeeriumi veebilehel.** Alates sellest aastast määratakse riiklik hariduspreemia lisaks senistele kategooriatele ka huviala õpetajale ja senise ühe asemel antakse välja kuni kolm haridustöötaja elutööpreemiat. Vt lähemalt muhu.ee teated: 1. aprill.

* * *

Väikese väina tammi õhuliin muudetakse lindudele ohutumaks, andsid teada 6. märtsi maakonnalehed. Esimesel etapil vähendatakse juhtmete arvu ja järelejäävatele paigaldatakse eri tüüpi markerid. Järgmisel etapil vahetatakse õhuliin kaabliga. Eelduse väinatammi õhuliini korrastamiseks löi eelmise aasta hilissuvel paigaldatud Muhu-Orissaare merekaabel.

Lumiste poest ja poepidajast Ilme Auväärtist kirjutas 6. ja 23. märtsi Saarte Hääli.

Paastukuu ja kevadkuu Muhu Muuseumis

Sel aastal tuli meile kevad ikka väga teistsiti. Enamus on meist kaugtööl, kuid käime majas vahetustega teispäevast laupäevani. Kliente näost näkku ei teeninda, kuid oma igapäevast tööd saame teha nii kodukontoris kui ka muuseumimajas. Oleme küsijaid nõustanud rahvariite, Muhu pulmakommete, karmoskamängu, Eesti filmiajaloo alal, oleme suhelnud väljarännanud muhulastega, kes praegu Läänemaal ja Kanadas. Muuseum tegutseb aktiivselt Muuseumide infosüsteemi (MuIS) täiendamise ja kutsu muhulasi ja huvilisi üles sellega tutvuma (vt www.muis.ee) ja tagasisidet andma, eriti vigade osas, mida tegijail ikka juhtub. Mõni täht, nimi või pilt võib vale koha peal või valepidi olla.

Toome siinkohal ära väikese statistika, mida on Muhust pärit esemetest enim vaadatud MuIS-i keskkonnas.

2019. aastal vaadati MuIS-i kaudu kõikidest Muhust pärit esemetest kõige rohkem Eesti Rahva Muuseumis asuvat sukka,

mis saabus muuseumisse 1941. aastal. Kes soovib näha, milline see välja näeb, peab vaatama aadressi www.muis.ee/museaalview/506551

Seda sukka vaadati 137 korda ja sellega on see ta vaadatavuselt 56. kohal.

Muhu muuseumi museaalidest vaadati kõige rohkem (121 korda) Linnuse küla Raja talust pärit Helju Randmetsa annetatud ja Eleena Randmetsale (1884–1970) kuulunud sukka (vt www.muis.ee/museaalview/1386488) ja 114 korda Nurme küla Mõisa talust Raissa Pere poolt annetatud sukka (vt www.muis.ee/museaalview/1974401).

Muhust kogutud esemetest on kõige rohkem huvi tuntud ühe Eesti Rahva Muuseumi kogus oleva Soonda Matsilt saadud seeliku vastu, mis on pärit Paatsalust Vatla külast Matsi talust ja on sealtkandi rahvariie. See seelik on vaadatavuselt 12. kohal ja seda on vaadatud 235 korda (vt www.muis.ee/museaalview/623236).

Esikohal on üks Harglast pärit linane triibuseelik, mis näeb välja nagu voodi aluskott, mis põhku täis topiti. Seda vaadati 393 korda :).

Uus olukord on pannud ka meid oma asju pisut ümber tegema ja hetkel ei pane me uusi näitusi üles mitte muuseumiruumidesse, vaid meie blogisse, mida saavad juba õige pea kõik huvilised koduarvutist vaadata. Virtuaalnäitused leiab nii: **meie koduleht** muhumuuseum.ee, siis avalehel paremal pool teksti sees **Ajutised näitused** ja all sinisega sõna **virtuaalnäitused**. Sellele klikates leiab kolm näitust: „Muuseumi majad“, „Muhu linnuse aare“, „Muhu siilikud“ ja õige pea lisandub sinna uus näitus „Illis Vetsi fotod filmi Kirjad Sõgedate külast filmimisest“. Aasta oli siis 1965.

Meiega saab suhelda kodulehel leitavate kontaktide kaudu.

Soovime tugevat tervist ja hoiame üksteist!

Siret muuseumist

Täiendav selgitus liikumispiirangude kohta

30. märtsist kehtivad Saaremaa ja Muhu vallas senisest ranged liikumispiirangud (vt eriolukorra juhi korraldust: www.riigiteataja.ee/akt/329032020001). Muhus ja Saaremaal kehtestati täiendavad liikumispiirangud selleks, et vähendada senisest veelgi rohkem inimeste kokkupuutumist ja koroonaviiruse levikut, mitte värskes õhus jalutamist või jooksmist. Alates 4. aprillist on veelgi karmimad reeglid ka kauplustes. Palun hoiame ennast ja väga tänuväärset tööd tegevaid kaubandustöötajaid!

Terve inimene tohib väljuda **lühiajaliselt** oma kodust ja minna **üksi** või **koos perega** või koos lemmikloomaga õue jalutama või sporti tegema. Väljas liikudes tuleb hoida teistega vähemalt kahemeetrist vahe-
maad.

Inimene võib väljuda lühiajaliselt kodust, et:

- hankida elukoha läheduses igapäevaseks toimetulekuks hädavajalikku (sh toit, ravimid) põhjusel, et muul viisil ei ole see võimalik;
- minna meditsiinilistel põhjustel tervishoiutöötaja juurde;
- minna lemmikloomaga jalutama või temaga loomaarsti juurde;
- viia laps lasteada ja tuua koju;
- minna üksi või koos perega õue jalutama või sporti tegema;
- liikuda oma kinnistul, teha koduseid aiatöid, metsa- ja põllumajandustöid ja käia kalal;
- minna abistama eakaid, puudega isikuid ja teisi abivajajaid, juhul kui kasutatakse isikukaitsesevahendeid ning ollakse ise terve;
- minna tööle, kui isiku tööandja ei ole võimaldanud või tööiseloorm ei võimalda kaugtööd.

30. märtsist on kõigil inimestel Saaremaal ja Muhumaal kohustus kanda kaasas isikut tõendavat dokumenti. Väljas liikuvaid inimesi kontrollivad korra-
kaitsjad Politsei- ja Piirivalveametist ning Kaitseliidust. Kui inimene ei täida kehtestatud nõudeid, teeb politsei talle ettekirjutuse. Kui see ei aita, siis on võimalik teha trahvi kuni 2000 eurot. Piirangu nõudeid rikkuvad inimesed võetakse vastutusele.

Lisateave: kriis.ee

Muhu valda jääb teenindama 15 kirjakasti

Eesti Post eemaldas tühjana seisvad või äärmiselt vähe kasutatud kirjakastid Lõetsa, Võlla ja Simiste küladest.

Kirjakastide tühjendamise ajad Muhus:

Eemu tuuliku juures E-R 8.30;
Liiva E-R 12.00;

Pädaste, Koguva, Tupenurme - T, N 8.30;

Rässa, Nõmmküla, Kallaste, Piiri, Külaseema, Hellamaa, Raugi - T, N 9.00;

Suuremõisa - T, N 9.30;

Kuivastu sadam, Ridasi - T, N 10.00.

Seega kaht kirjakasti tühjendatakse igal tööpäeval, ülejäänuid kaks korda nädalas.

Allikas: Omniva kirjakastide register

Päästeamet alustas lõkkepatrullidega

Eestis kehtib tuleohutlik aeg ning arvestades, et ilm on kevadiselt soe, alustab Päästeamet üle riigi lõkkepatrullidega. Lõkkepatrullide eesmärk on nõustada inimesi, kuidas tuleohutlikul ajal ohutult lõket teha ja grillida, et seeläbi võimalikke õnnetusi vältida. Samuti teavitavad päästjad inimesi avalikus ruumis viibimise piirangutest.

Tuleohutlikul ajal võib looduses tuld teha ainult selleks ettenähtud kohas. Lõkke tegemisel nii looduses kui ka koduaias tuleb järgida tuleohutusnõudeid ning tutvuda ka kohaliku omavalitsuse eeskirjadega lõkke tegemise kohta, mis võib seada lisapiiranguid. Lõket tohib teha vaid vaikse tuulega, jälgides tuule suunda, et tule tegemisel või grillimisel ei lendaks sädemed hoonetele, metsale või muule põlevmaterjalile. Kindlasti võiks alati käepärast hoida esmased tulekustutusvahendid, näiteks ämbrit vee või liivaga.

Lahtist tuld ei tohi kunagi jätta järelevalveta, sel tuleb lasta lõpuni põleda, kustutada liiva või veega. Samuti tuleb olla ettevaatlik, et lõkkest ei süttiks kulu. Kulupõletamine on Eestis aastaringelt keelatud!

Päästeamet soovib seoses koroonaviiruse tõkestamiseks seotud piirangutega igasugused ühised koosviibimised praegu edasi lükata ning värskesse õhku minnes piirduda jalutuskäikudega kas üksi, kahekesi või vaid kõige lähemas pereringis, hoides teiste inimestega vähemalt kahemeetrist vahet.

Peaministri korraldus

Algus lk 1.

10) kauplustele, kus müüakse või laenutatakse abivahendeid ja meditsiiniseadmeid abivahendi kaardi või meditsiiniseadme kaardi alusel;

11) toitlustusettevõtetele (sh restoranid, baarid, kohvikud), kus toitu kohapeal ei tarbita, vaid toimub üksnes toidu kaasamüük.

4. Punktides 1 ja 2 sätestatud piirangud ei kehti viibimiskeeluga hõlmatud ala töötajate ja omaniku või tema esindaja kohta.

5. Saaremaa vallas ja Muhu vallas elav või püsivalt või ajutiselt viibiv isik, kellel ei ole COVID-19 haigust põhjustava viiruse sümptomeid, kes ei ole eriolukorra juhi 26. märtsi 2020. a korralduse nr 52 punkti 1 alapunktis 2 nimetatud haigega koos elav või samas elukohas püsivalt viibiv isik ja kes jälgib oma tervist tähelepanelikult ning järgib põhimõtteid, et hoiab teiste inimestega vähemalt kahemeetrist vahemaad (v.a pered), välja arvatud juhul, kui see ei ole mõistlikkuse põhimõtet arvesse võttes võimalik, võib väljuda lühiajaliselt oma elukohast või püsivast viibimiskohast, et:

1) hankida elukoha või viibimiskoha läheduses korralduse punktis 3 loetletud kohtadest igapäevaseks toimetulekuks hädavajalikku (sh toid, ravimid) põhjusel, et muul viisil ei ole see võimalik;

2) minna meditsiinilistel põhjustel tervishoiutöötaja juurde;

3) minna lemmikloomaga jalutama või temaga loomaarsti juurde;

4) viia laps lasteaeda ja tuua koju;

5) minna üksi või koos perega õue jalutama või sporti tegema;

6) liikuda oma kinnistul, teha koduseid aiatöid, metsa- ja põllumajandustöid ja käia kalal;

7) minna abistama eakaid, puudega isikuid ja teisi abivajajaid, juhul kui kasutatakse isikukaitsevahendeid;

8) minna tööle, kui isiku tööandja ei ole võimaldanud või töö iseloom ei võimalda kaugtööd.

6. Kehtestada korrakaitse seaduse § 28 lõike 1 alusel kõigile Saaremaa valla ja Muhu valla territooriumil elavatele ja ajutiselt viibivatele isikutele kohustus kanda kaasas isikut tõendavat dokumenti.

7. Soovitan tungivalt ettevõtjatel ja avaliku halduse ülesandeid täitvatel asutustel võimaldada töötajatele kaugtööd.

8. Nimetatud meetmed kehtivad kuni selle korralduse muutmiseni ning nende vajalikkust hinnatakse hiljemalt iga kahe nädala järel.

9. Hädaolukorra seaduse § 24 lõike 2 alusel määrata eriolukorra välja kuulutamise põhjustanud hädaolukorra lahendamiseks Politsei- ja Piirivalveametile ülesanne tagada käesolevas korralduses sätestatud liikumiskiirangute kohaldamine ja järelevalve.

10. Massiteabevahendite valdajatel avaldada korraldus viivitamata, muutmata kujul ja tasuta.

11. Korralduse punktid 14 ja 710 jõustuvad 29. märtsil 2020. a ning punktid 5 ja 6 jõustuvad 30. märtsil 2020. a.

Eriolukorra meetme nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korrakaitse seaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha suurus on hädaolukorra seaduse § 47 kohaselt 2000 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada liikumisvabaduse piirangut järgima ning ära hoida viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Sunniraha ei ole karistus.

Praeguse korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks täpsemad meetmed, mis on hädavajalikud viiruse leviku tõkestamiseks. Põhjendused ja kaalutlused on esitatud korralduse seletuskirjas, mis avaldatakse Vabariigi Valitsuse veebilehel.

Korraldust saab vaidlustada esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras vaide 30 päeva jooksul arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Jüri Ratas

Eriolukorra juht

Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuurilooline Arhiiv ja Ühendus Eesti Elulood kutsuvad inimesi kirja panema oma mõtteid ja tegemisi seoses eriolukorraga.

Kutsume üles pidama eriolukorra päevikut, sh mõtisklema

- kas ja kuidas on igapäevaelu võrreldes varasemaga muutunud,
- millele pöörate võrreldes varasemaga rohkem ja millele vähem tähelepanu,
- millised on teie suhted lähedaste ja sõpradega, kas ja kuidas need muutuvad,
- millised on teie hirmud ja lootused.

Kirja võib panna ka muutusi riigis (maailmas) ning kuidas need mõjutavad teie igapäevaelu. Kõik eriolukorra päevikud (või nende koopiad) on pärast eriolukorra lahenemist oodatud Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuuriloolisse Arhiivi aadressil

elulood@kirmus.ee või paberil "Eriolukorra päevik", Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuurilooline Arhiiv, Vanemuise 42, Tartu 51003

Kuidas kaitsta end viiruste perioodil

Tugevda immuunsüsteemi! Toitu tervislikult, joo piisavalt (eriti oluline meeslel lastel ja vanematel inimestel), puhka välja, väldi üleliigset stressi (välista hirmud, hoia meeleolu, tegele meeldivaga), õpi unistama kaunist.

Kaitsevõimet aitavad tugevdada nt sipelgapuukoore ja punase päevakübara preparaadid, samuti tsink ning C- ja D-vitamiin.

Nakkusi aitavad ära hoida viirusevastased ninaspreid ja kurgu tabletid.

Kui oled siiski nakatunud ja avalduvad esmased sümptomid, on kõha ja kibeda kurgu jaoks head eukalüpti ja teiste eeterlike õlide segust saadud kapslid. Algavale haigusele annavad leevendust kuumalt tarbitavad gripi- või looduslikud teed. Põdemisel võta C-vitamiini iga mõne tunni järel.

Nina loputamiseks soovitatakse meresoolalahust, mis loputab limaskestadelt minema viirustekitajad ja allergeenid ning ühtlasi niisutab nina. Külmetushaiguste ennetamise kohta kuula nt podcast.kuku.postimees.ee/saated/patsiendiminutid/ - 13. märtsi saade prof. Mihkel Zilmeriga.

Keha kohaneb kevadel suurema päikesevalgusega, lisaks tuleb kohaneda kellakeeramist tuleneva uue ööpäevarütmiga. Kindlasti tasuks tervist tugevdavaid taimi vm vahendeid. Liigne stress ja suuremõtted muudavad organismi vastuvõtlikumaks haigustele.

Koostatud apteekide pressiteadete jm päevakohase põhjal

Kuidas COVID-19 puhangu ajal stressiga toime tulla?

Kriisi ajal on loomulik, et olete kurb, segaduses, hirmunud või pahane. Abiks võib olla jutujamine inimestega, keda te usaldate. Võtke ühendust sõprade ja sugulastega.

Kui peate jääma koju, hoolitsege oma tervise eest – sööge korralikult, magage, olge füüsiliselt aktiivne ja suhelge pereliikmetega ning e-posti ja telefoni teel sõprade ja sugulastega.

Ärge püüke oma tundeid maha suruda tubaka, alkoholi ega muude meeleumürkide abil.

Kui tunnete, et olete emotsionaalselt ülekoormatud, rääkige tervishoiutöötaja või nõustajaga. Koostage kava, kuhu minna ja kuidas otsida abi füüsilise ja vaimse tervise probleemide korral, kui seda peaks vaja olema.

Tehke faktid selgeks. Koguge teavet, mis aitab teil õigesti hinnata riske, et saaksite võtta mõistlikud ettevaatusabinõud. Leidke usaldusväärne allikas, näiteks Maailma Terviseorganisatsiooni veebileht või riiklik Terviseamet.

Et mitte liialt muretseda või ärritada, vaadake ja kuulake vähem selliseid meediakajastusi, mis teie muret tekitavad.

Kasutage oskusi, mille abil olete minevikus ebameeldivate olukordadega toime tulnud, et haiguspuhangu raskuste ajal oma emotsioone ohjata.

Vt ka koroonaviirus.ee

Vältimatu hambaravi on inimestele tagatud

Eriolukorras seoses koroonaviirusega on paljud hambaarstid peatanud plaanilise ravi. Ägeda hambahaiguse korral on vältimatu ravi inimestele tagatud. Esmalt tuleks konsulteerida oma hambaarstiga telefoni teel.

Kõigil on õigus saada tasuta vältimatut hambaravi, sõltumata ravikindlustuse olemasolust. Vältimatut abi osutatakse selliste erakorraliste seisundite korral, mis vajavad hamba väljatõmbamist või mädanikukolde avamist. Seda, kas tegemist on vältimatu abiga, otsustab hambaarst. Hambaravi asutused, kes osutavad vältimatut hambaravi eriolukorras, leiab haigekassa kodulehelt. Teenuseosutajate nimekiri võib muutuda seoses kaitsevahendite kättesaadavusega.

Lendur Anton Pallas (22.1.1913 – 28.8.1941)

Kuna praegu on lennukid taeva-laotuses harulduseks muutunud, siis ehk on paras aeg meenutada onu Antonit, kes jäi alatiseks nooreks.

Anton oli sündinud Pallasmaa Tüül Madise ja Riina kolmanda pojana, õppis Tamse koolis ja lõpetas 1931. a sügisel Läänemaa tööstuskooli rauatöö eriala. Lenduriks õppis ta Kaitseväe lennukoolis. 1934–35 talvel töötas Anton Tallinnas Lennubaasi Aviotöökojas. 1935. aasta märtsis valis Sakalamaa Õhuasjanduse ühing nelja kandidaadi hulgas Anton Pallas Viljandi eralenduriks ja linnavalitsus valis ta alates 15. märtsist ka Viljandi tööborsi vanemaks ametnikuks.

1935. a märtsi lõpupäevil sõitis Anton Tallinnast uue lennukiga Viljandisse, kus pidi kevadel algama mootorlennu kursuse. 22-aastase nooremallohvitserina läbis Anton 1935. aasta kevadel lendurinstruktori kursuse, saades õiguse õpetada lendamist spordilennukeil. Teda loeti oma kursustel üheks silmapaistvamaks lenduriks. Mul-kide õhuühing ristas juuni keskel uue lennuki nimeks "Lendav Mulk", ristsete järel demonstreeris Anton "Lendava Mulgiga" õhus selililendu ja sõlmi.

Viljandis oli Antonil lendurina tööd kuhjaga: ta käis "Lendava Mulgiga" Põltsamaal lõbulende tegemas, õpetas kursuselasele mootor- ja purilende, sõitis Narva-Jõesu hennupäevale, kus osales hinnanguliselt ligi 5000 huvilist, aga huvilennud jäeti ära riskantse tuule tõttu. Narva-Jõesuust tagasi lendas Anton vihmapiilvede vahel ilusat ilma otsides, kuid oli sunnitud tegema vahemaandumise Põltsamaal,

Anton vasakul.

Erakogu

et tihedam sadu üle lasta. Lennupäevi korraldati mujalgi, näiteks Kõpu Metskülas oli huvilennule soovijaid rohkem, kui bensiini-tagavara lende võimaldas; Vastemõisas aga segas huvilende vihm. Suvel ei olnud lenduril pea ühtki vaba pühapäeva – huvi oli suur.

Sakalamaa õhuasjanduse ühing määrati aga kolme aasta pärast likvideerimisele ning Viljandi jäi lennukist ilma, seetõttu läks Anton Pallas 1. maist 1938 tagasi Tallinna Aeroklubi teenistusse. Sakala kirjutas 22. aprillil 1938: "Pallase lahkumisega kaotab Viljandi ühe tagasihoidlikuma, kuid siiski tööka seltskonnategelase. Pallas lõi innukalt kaasa meeskori tegewusele ning võttis osa ühtlasi ka kaitseliidu ja noorte organsatsioonide tegewusest. Sellepärast on üsna suur nende inimeste hulk, kes temale lahkumisel kaasa ütlewad kõige paremaid soovide." Siiski nähti Pallast Viljandi kohal lendamas ka 1939. a juulis lennupäevade eel ja ajal, kui purilendurid asusid treenima Kaunase võistlusteks. Võistlustel oli meie meeskonna plussiks, et lennukid olid konstrueeritud ja ehitatud Eestis, kuid et need olid üsna vanad, siis erilisi tulemusi ajakirjandus ei märkinud.

Anton Pallast peeti üheks paremaks eralenduriks Eestis.

Kuidas koroonaviirus mõjutab sinu elu? ERM ootab lugusid ja pilte!

Eesti Rahva Muuseum kogub lugusid ja fotosid sellest, kuidas viirusepuhang ja riiklik eriolukord mõjutab ja kujundab ümber Eesti inimeste igapäevaelu ning kuidas me uue elukorraldusega kohaneme.

Igaüks saab oma loo ja mõtted lisada lehele Rahvalood: rahvalood.ee/lood/koroonaviirus Samast leiab küsimused, mis kirjutamisel abiks on.

Pilte ootab muuseum lehele Pildiait: pildiait.erm.ee Teretulnud on jäädvustused, kuidas eriolukord on muutnud harjumuspärasest ümbritsevat. Samuti ülesvõtted sellest, kuidas perega aega veedate, olgu siis koduseinte vahel või looduses matkamas ja sportimas. Kaastöö võib saada ka e-
kirjaga: Pille Runnel, ERMi teadusdirektor, Pille.Runnel@erm.ee

Purjupalakad paljast lapendamas

ranniku eart toksib ää ehmund tiir suure ilma ojab lahti abaja kõrge piir ja luikede eal – sie võpatab so sisse koa räämesoomussed ja mõned kurratid purjupalakad paljast lapendamas ammuste mõtete selgas

Irma Järvesalu

Sõnad

Hommikul on ärkamissõnad, kogu päeva riim. Seda mõistab ärsalt minu tiim. Aeg on kaine, teod on maised. "Kutsun sõnu koju."

Enda Naaber

Enamik saarele või mandrile tahtjaid luba ei saa

Nii teavitas 31. märtsi Saarte Hää. Iga päev tuleb PPA-l tegeleda kümnekonna taotlusega, luba antakse vaid üksikjuhtudel. Saare ja mandri vahet tohivad liikuda inimesed, kes tagavad elutähtsaid teenuseid. Inimestel on lubatud minna mandrile koju või tööle, kuid sel juhul ei saa nad naasta Saaremaale enne liikumispiirangu lõppu.

Noppeid

Saarte turismiettevõtjad tegid valitsusele ettepanekuid kriisist pääsemiseks. Neist võib lugeda 3. aprilli Meie Maas ja 4. aprilli Saarte Hääles. Kahju, mis Saaremaa turismi- ja teenindussektorile piirkonna täielikust sulgemisest tuleneb, on korvatu. Mainekahju võib kesta aastaid.

Muhu jaanalinnufarnis sündis kangurule ligi viis kuud tagasi haruldane albiinost järglane, kes näitas end ema kukrust pere-
rahvale alles nüüd, kirjutas 31. märtsi Meie Maa. Jaanalinnufarnis on kokku kümme kond kangurut, neist koos vastsündinuga kaks albiinot.

Torm murdis sebrapuu, andis teada 6. märtsi Meie Maa: "2015. aasta mais lasi Helena Erik tuttavatel mehele sünnipäevakingituseks mõeldud kuu-
vanud männipuu üle võõbata ning sebrapuu kujunes omapäraseks piirkonna vaatamisväärsuseks."

Päevaleht kirjutas 23. detsembril 1935 muuhulgas: "Ta käes on käkitegu mõõduka taksi eest taewas käia ära ja tagasi tulles surmasõlmgi kaubapeale sisse nõksatada."

Tallinnas käis Anton veel mh Rahvaulikooli Seltsi Erakolledži Reaalkooli kursustel, mis andis talle raudteel sõidusoodustuse. Lendurinstruktorina jätkas ta Tallinna Aeroklubi juures ka pärast juunipöört kuni 1941. aasta suveni, siis oli töökoha nimeks Tallinna Oso-
aviahim Aeroklubi.

Sõja puhkemisel kodused enam Antonist teateid ei saanud, mis oli tema vanade vanemate ning õdede-
vendade jaoks raske, lootuseta ooteaeg. Anton oli pandud koos saatusekaaslastega "Naissaare"-nimelisele laevale, mis pidi nad Leningradi viima. Selle laeva aga torpedeeris Saksa allveelaev 28. augustil 1941, kõik pardalolijad jäid Soome lahte. Anton oli siis 28-aastane, tema saatusest saadi teada kümneid aastaid hiljem. Eesti Päevaleht kirjutas 11. augustil 1971 "Mis sai Viljandi eralendureist" ka Anton Pallasest, märkides: "Seega tuleb ka Viljandis oma tagasihoidlikkusega, alati naeratava ilmega ja julgusega kiiresti sõpru võitnud lendurit lugeda hukkunuks." Genis on Anton Pallase surmaaeg ja -põhjus kahjuks eksitavad.

Onu Antoniga on ta noorema venna lapsed tuttavaks saanud vaid läbi tema albumi, kus on hulk pilte tema lenduriaastatest. Siinse teksti panin kokku lennuhuviliste (sh Toivo Kitvel) kogutud andmete, DIGARis arhiveeritud vanade ajalehtede ja sünnikodus säilinud dokumentide abiga.

Ühe huvitavama episoodi toon edaspidi lugeja ette täielikult läbi kunagise Viljandi lehe teksti.

Anu Pallas

Elust Muhus 100 aastat tagasi (5)

Hellamaa ja Muhu Suure valla konstaablite lauaraamatute põhjal

Eda Maripuu

Juula oli 15 aastat Buxhoevedeni „sokka” nõelunud ja teatas kordnik Karl Falknerile, et Buxhoevedenil olid sokid „valget, kollast ja pruuni karva, aga musti sokke tal üldse ei olnud”.

Kuna noorel riigil oli hädasti raha vaja, siis maksustati ka ettevõtlus. Ettevõtjateks olid mujal Eestis veskiomanikud. Muhust antakse teada 108 tuuliku ja ühe põllumajandusriistade paranduse töökoja kohta. Samal eesmärgil tunti huvi ka nende vastu, kes metsa üles tõotasid. Nii saame teada, et 1919. aasta detsembris ostsid Paljaarus metsa:

Aleksander Egori p Kesküla, kes isa abiga seda oma maja tarbeks üles töötas; Mihkel Jaani p Tüür tegi sama oma 15-aastase pojaga laeva tarbeks; Ado Käsperi p Schmuul tegi seda ilma „kõrvalise abita” oma maja tarbeks; Jaan Jaani p Schmuul töötas metsa oma laeva ja majade parandamise tarbeks ja Hans Jaani p Schmuul oma laeva tarbeks; Joan Ivani p Küla koos Tõnis Kolga ja Mihail Vapperiga oma majade tarbeks; Matvei Ivani p Heapost tegi metsatööd ühe palgatud töölisega 7 päeva. Jaan Jaani p Schmuul ostis 3000 marga eest metsa veel Karjalasmast. Seal oli tal kuu aja jooksul abiks 4 täismest ning materjali tarvitas ta elumaja ja õuehoonete tarbeks ja halupuudeks. Viimased lubas osalt ära müüa. Ka Mihkel Madise p Schmuul ostis samast 580 marga eest metsa, mida ta oma maja tarbeks üles töötas.

Timofei Ivani p Nõu müüs mandrimehele Soontakile 1500 marga eest hobuse, mis selle käest Kuivastus ära võeti, sest liha väljavedu oli teatavasti keelatud. Hobuse müüs ta seejärel 500 marga eest Hans Schmuulile.

Samas saame ka teada, et Muhu Vastastikusel Tulekinnituseltsil oli 914 liiget ja kindlustatud hooneid oli 1482, sellest elumaju 914, rehemaaju 5, lautu 119, talle 17 ja muid hooneid 5, koolimaju 3, aidamaju 419. 1919. aastal oli kahele tulekahju läbi kannatanud seltsi liikmele välja makstud 354 marka. 1919. aasta sügisel põlesid maha Leeskopa Kästiki Vassili Kannu ja Suuremõisas Ivan Maripuu majapidamine.

Muhulased hakkasid laiaast ilmast koju tagasi jõudma. Saksamaalt tulid need, kes sinna sõjavangi olid viidud. Kõikide tulijate üle seati sisse politseiline järeleva, mis kestis umbes kaks kuud.

16. jaanuaril saabusid Saksamaalt

Ivan Matvei p Kõrv Kallaste külast ja 3. veebruaril Kaarel Mikhkli p Alt Leeskopalt. 7. märtsil tuli Venemaalt Matvei Ivani p Kästik ja asus Muhu-Suure vallas elama. Mais tundis maakonna politseiülem huvi, kas tegemist oli ikka nendega, kellenad nad esinesid? Reeglina olid kõik need, „kellenad nad esinevad ja üles pidamise viisis ei ole kahtlast kuulnud”.

27. märtsil registreeriti Murmanskist saanud Nikolai Mikhkli p Saarkoppel (s 1879) Mõisaküla Siljavälja talust. Nikolai oli Narvas karantiinlaagris, mille eest temalt hiljem 100 marka nõuti. Nikolai Terenti p Lahke jõudis Ameerikast tagasi 13. mail. Ka tema üle seati esialgu „salajane iseäraline valve sisse”, mis lõpetati 3. juulil ja 19. juulil lubati tal ka vabalt kirju vahetada. 20. juunil tuli Venemaalt Koguvasse Tooma Jüri Jüri p Schmuul. Jüri võeti range valve alla eesmärgiga uurida, mis ta Venemaal tegi ja millised on tema vaated. Tol ajal veel sündimata Juhan Smuuli poolvend Jüri oli sõja ajal sattunud Venemaale, kus ta oma sõnade kohaselt teenis internatsionaalsete brigaadide staabis kirjutajana. Samal ajal teenis selles ka tulevane Jugoslaavia riigijuht Josif Bros Tito, kes Jüri mälestuste kohaselt olnud silmapaistev jalgpallur. Jüri oli kahtlemata põhjusega erilise järeleva all, kuigi internatsionaalsetesse brigaadidesse läks ta lihtsalt sellepärast, et Kodu sõja-aegsel Venemaal mitte nälga surra.

18. juulil tulid Venemaalt Villem Lootus oma naise Akiliina ja poja Richardiga ja asusid elama Suuremõisa. Hiljem olid nad Vassili Kolgaga samal ajal USA-s. Nii et tõenäoliselt oli just see Villem Jüri poeg. Lootus olnud Moskvas lukksepp, nagu Ülo Rehepapi Muhu külade loost lugeda võib. Pilt on tehtud USA-s ja sellel istuvad vasakult M. Peegel, Volk ja M. Ling. Seisavad Palu, Ellen Volk, Akiliina ja Villem Lootus. Ehk keegi oskab midagi lisada teiste pildil olevate muhulaste kohta.

28. märtsist on teade, et 12-aastase vaeslapse Aleksandra Kustu t Kana (Pärsamalt pärit) käest Koguvast tahetakse 3 marka kohtumaksu selle eest, et kohus tema vargust arutas. Kana anti Koguva Laasu Mihkel Tüüri vastutusele ja oli seal kasulapseks, kuni 1929. aastal abiellus Mikhkli Madis Schmuuliga.

14. aprillil pöördus Muhu Põlumeeste Selts maakonna politseiülemale poole küsimusega, kas peab iga kord, kui nad korraldavad kokkusaamist, selleks luba küsima. Politseiülemalt tuleb vastus, et ta enne küsimusele ei vasta, kui tempelmaks ära on makstud.

Jaan Joosepi p Schmuulile tuli kordnikul teada anda, et Vahtna kordoni juures olnud saun ja selle osad aresti alla olid pandud ja nende äravedu oli keelatud.

27. aprillil anti luba Tamse mõisa Maaharijate Ühisuse koosoleku pidamiseks.

29. aprillil algatati juurdlus mässu käigus tapetud Tamse valitseja Karl Adolf Wesebergi (ka Weseberg) varanduse üle, mis Muhu-Suure valla kohtu hoole alla oli jäänud. 1. detsembril 1919 oli toimunud varanduse ülevaatus. Wesebergi lesk Adele Weseberg oli koos varandusega teadmata suunas lahkunud.

Kohtu eesistujale Ivan Vagale tunnistas Jaan Hein, et Adele Weseberg müüs märtsis oma varanduse maha ja läks Saksamaale tütre juurde.

Muhu-Suure valla kordnikule anti teada ka, et Johannes (ilmselt siiski Ivan) Randmets, kes teenis Mereväe Ekipaazi II roodus, rikkus Kaitseliidu ülemat määrust, liikudes Tallinnas joobunud olekus ja ilma ööloata.

1. mail saabus järeleparimine politseikordniku maa ja elamise kohta. Kordnik Ivan Poleühtid vastas, et soovib 2 dessantini põllu-, 6 heina- ja 4 dessantini karjamaad. Vaba hoone elamiseks oli Nurme mõisahooned, kuid soovitav oleks, kui korter oleks Muhu kirikumõis, kuna seal käis rohkem rahvast. Hiljem küsiti ka, kas kordnik sooviks hobust osta. Kordnik vastas, et soov on tõsine, aga raha selleks pole. Teatavasti oli tal isiklik jalgratas ja teenistusrelvaks nagaan.

Aleksander Madise p Vaga juurest leiti 5 raudteerööbast, mille eest trahvi oli 500 mk. Rööpad toodi valla aita. Järel oli 4 tervet ja üks poolik, millest pool oli Vaga ära tarvitanud. Rööpad olid ilmselt pärit raudteest, mis oli ehitatud Võiküla patareini. Raudteede lõhkumine oli aga Eesti riigis suur kuritegu. Kuna Muhu raudteed tegelikult ei kasutatud, siis oli ka karistuseks ainult rahatrahv. Hiljem küsis Aleksander Vaga neid rööpaid tagasi, aga sellest keelduti.

Märtsi lõpus andis Saaremaa maavalitsus käsu üle kuulata Paines küla talupidajaid, kes ei olnud tasunud 1919. aasta kohustuslikku viljanormi. Hellamaal oli 23. aprillil registreeritud üle 20 majapidamise, mis normivilja ei olnud tasunud ja selliste majapidamiste registreerimine toimus mõlemas vallas veel oktoobris-novembriski. Karistuseks oli 150–300 marka trahvi või 2–5 päeva aresti ja viljanorm tuli ikkagi ära maksta.

Kuna algas ka massiline palvekirjade esitamine viljamaksust pääsemiseks, siis kordnik pidi kontrollima, kas palvekirjas esitatud andmed raske majandusliku olukorra kohta vastavad tõele. Mai alguses pidi ta näiteks uurima Mihkel Kolga ja Matvei Tammiku majanduslikku olukorda. Viimase puhul tuli kinnitada, et tal on 11 ülalpeetavat. Juunikuuks oli palvekirju ilmselt nii ohtrasti, et politseiülem keelas kordnikel rahvale palvekirjade kokkuseadmisel abiks olla.

12. mail teatatakse, et seoses rüugeepideemiaga on kogunemiste ja peiede korraldamine keelatud.

(Järgneb)

Maksu- ja Tolliameti **kriisimeetmed ettevõtjatele** www.emta.ee/et/eriolukord

Töötasu hüvitis

Töötasu hüvitist makstakse töötajale, kelle tööandja tegevus on erakorralistest asjaoludest tulenevalt oluliselt häiritud. Hüvitis tagab töötajatele sissetuleku ning aitab tööandjatel ajutised raskused üle elada, et ei peaks töötajaid koondama või tegevust lõpetama.

Hüvitise põhimõtted

Hüvitist makstakse, kui tööandja on olukorras, mis vastab vähemalt kahele tingimusele kolmest:

- tööandja käive või tulu on sellel kuul, mille eest hüvitist taotletakse, langenud vähemalt 30 protsenti võrreldes eelmise aasta sama kuu käibe või tuluga;
- tööandjal ei ole vähemalt 30 protsendile töötajatest kokkulepitud mahus tööd anda;
- tööandja on vähemalt 30 protsendil töötajatest vähendanud töötasu vähemalt 30 protsenti või alampalgani.

Tööandja peab vastama neile tingimustele selle kuu seisuga, mille eest töötasu hüvitist taotletakse. Töötajad peavad olema töölepinguga.

Hüvitist saavad taotleda nii era- kui avaliku sektori tööandjad, sõltumata ettevõtte suurusest.

Hüvitist makstakse neile töötajatele, kellele ei ole tööandjal kokkulepitud mahus tööd anda või kelle töötasu on vähendatud.

Hüvitise suurus on 70% töötaja keskmisest kalendrikuu töötasust. Hüvitise maksimumsuurus on 1000 eurot. Tööandja peab lisaks maksma töötajale töötasu vähemalt 150

eurot (bruto).

Töötukassalt ja tööandjalt kokku saab töötaja vähemalt alampalga ehk 584 eurot. Kui töötaja sai osalise tööajaga töötamise tõttu alampalgast väiksemat töötasu, siis säilib tema senine sissetulek.

Töötajal on õigus hüvitist saada kuni kahe kuu eest kolmekuulise perioodi jooksul.

Töötukassa tasub hüvitist ja tööandja tasub töötasult sotsiaalmaksu, töötuskindlustusmaksu ja kohustusliku kogumispensioni makse ning tulumaksu.

Oluline teada:

- hüvitise avalduse esitab töötukassale tööandja, kuid hüvitist makstakse otse töötajatele;
- hüvitist makstakse perioodi märts-mai 2020 eest, tööandja saab töötajale hüvitist taotleda kahe kuu eest;
- tööandja esitab töötukassale iga kalendrikuu kohta eraldi avalduse pärast seda, kui on töötasu töötajatele välja maksnud;
- kui tööandja lõpetab töösuhte töötajaga koondamise tõttu samal kalendrikuul, mille eest töötasu hüvitist taotletakse või sellele järgneval kuul, peab ta hüvitise töötukassale tagasi maksma.

Taotlemine
Hüvitise avalduste esitamine avaneb e-töötukassas aprillis, täpse kuupäeva ning avaldusel nõutavate andmete kohta jagab Töötukassa teavet esimesel võimalusel.

Allikas www.tootukassa.ee/content/tootasu-huvitis

Saaremaa Ettevõtlusakadeemia kutsus osalema tasuta õigusabi veebinarile **9. aprillil kl 10–12**. Fookuses on lepingud ja töösuhted väärastatu jõu tingimustes. Vajalik registreerida ette. Vt muhu.ee teated

SA Kredexi ettevõtjatele suunatud **kriisimeetmete paketi** veebinari kokkuvõte on järelevaldatav youtube'is (otsi Webinar: Ülevaade ettevõtetele - SA Kredex kriisimeetmete pakett).

MUHU VARAHALDUSE OÜ

LEIAME SOBIVA LAHENDUSE KÕIGILE KINNISVARAGA SEOTUD KÜSIMUSTELE

Tellides meilt roomikekskavaatori koos kalluriga on roomiku transport objektile tasuta. Laiema valiku ja rohkem infot pakutavate teenuste ja tehnika osas leiad meie kodulehelt.

koduleht: www.muhuvarahaldus.ee
e-mail: info@muhuvarahaldus.ee

EHITUSMASINAD

- Roomikekskavaator CASE 42.-/h
- Kopplaadur JCB 3CX 32.-/h
- Minilaadur Avant 528 30.-/h
- Teehöövel 40.-/h
- Pinnasefrees 70.-/h
- Tõstukiga traktor Valtra 38.-/h

VEOKID

- Kallur Volvo FMX kv 20t. 1,25/km
- Kallur Iveco 8x4 kv 20t. 1,25/km
- Väike kallur Volvo FM 1,10/km
- Metsaveok Volvo FH 1,35/km
- Paakauto Scania 1,10/km
- Furgoon Mercedes Bens 1,10/km
- Treiler kv 20t. 1,25/km

MATERJALID

- Killustik fr 0/32 7,20/t
- Killustik fr 5/15 16,60/t
- Killustik fr 32/64 7,80/t
- Liiv 13,80/t
- Muld haljastuseks 16,80/t

Hind sisaldab käibemaksu

Vabamu kutsus ühiselt looma virtuaalnäitust "Ajalugu asjades"

25. märtsil möödus 71 aastat märtsiküüditamisest. Sellega seoses kutsus okupatsioonide muuseum kõiki inimesi mõtlema oma perekonnaloole peale ja jagama küüditamise või Siberiga seotud esemete lugusid, et mäletada olnut ja luua koos virtuaalnäitus "Ajalugu asjades".

1949. aasta märtsis viis nõukogude võim Balti riikides läbi neli päeva kestnud operatsiooni „Priboi“, mille käigus saadeti sunniviisiliselt asumisele üle 22 000 eestimaalase. Arreteerimine toimus ööpimeduses, pakkimiseks anti aega 20 minutit kuni 2 tundi - kaasa võtta asju kuni 100 kg pere kohta. Kohvritesse, tekkidesse ja voodilinaadesse pakiti toiduaineid, mälestusesemeid, käsitöötarbeid, riideid, raha.

Vabamu virtuaalnäitus "Ajalugu asjades" on kõikide kogumisaaktsioonide osalejate ühisloome, mis annab huvilistele võimaluse tutvuda digitaalsel teel esemetega, mida muuseumis ei leidu või ei saa minna kohapeale vaatama. Näituse loomine sai alguse Vabamu kodulehel (www.vabamu.ee/ajalugu-asjades) ning see täieneb iga päevaga, mil muuseumile saadetakse uusi lugusid ja fotosid esemetest, mis räägivad küüditamisest ja Siberisse saadetud inimestest ning nende elusaadustest.

Loo jagamiseks kutsub Vabamu üles vaatama oma kodus pisut ringi – mida leidub riulitel? Kas on inimestel kodudes mõni kiri, ehe, mööbliese, foto või muu meene, millega meenub lugu. Lugu, mis on seotud küüditamisega või mõne pere liikmega, kelle eluteed küüditamine või Siberis hakkamasaamine ühel või teisel moel puudutas.

Selleks, et osaleda virtuaalnäitusel, palub muuseum teha looga esimest pilt ning laadida see **hiljemalt 20. aprillil** koos tekstilõiguga üles virtuaalnäituse veebilehel: www.vabamu.ee/ajalugu-asjades. Saadetud ese jõuab virtuaalnäitusele 24 tunni jooksul.

Tehnoülevaatus

Teostame ka TRAKTORITE ülevaatus!

Tulekustuti taotlemine ja müük

Autode sisepesu

Autoremont

Kere, veermiku ja mootori remont

Varuosade tellimine

Sildade reguleerimine

Rehvitööd

Kerevenituspink

Diagnostika

Klaaside vahetus

Muruniidukite ja trimmerite hoiustamine ning hooldus

52 737 75 – alan@collester.ee

Ehitusteenused

Üldehitustööd, kanalisatsiooni- ja torutööd, elektritööd

Teehöövli teenus

Ekskavaator-laaduri teenus

JCB 4CX + erinevad kaevekopad + hüdrovasar

Transport (kraana + kallur)

Minitraktori teenus

Avant 520 + erinevad agregaadid

Sõelutud mulla, killustiku, liiva, paekivi ja raudkivi müük

Haagiste rent

50 675 02 –

paavo@collester.ee

Asume Soonda külas vanas laudakompleksis.

MUHU TOIDU RAKETT

TOOB VALMISTOIDU
KULLERIGA KOJU!

HELISTA 5639 6045

SUPID, PAJAROAD, KARRID,
BURRITOD, FRIIKAD, JOOGID

(Menüü saadaval Muhurito ja Samsara
facebookis, Muhu Info facebooki lehel
ja Liiva COOPi ees teadetetahvilil)

✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦

MUHURITO

LIIVAKOLLANE MAJA, LIIVA

Otse talunikelt saab tooteid tellida Ehtsa Talutoidu veebilehelt www.talutoit.ee

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Seoses eriolukorraga on Muhu kiriku peauksed suletud. Jumalateenistused ja muud kiriklikud talitused jätkuvad siis, kui selleks antakse luba. Jumalateenistus toimub ülekannetena erinevatest kirikutest üle Eesti interneti vahendusel ja ETV2 kanalil. Samuti on võimalus veebilehtedel kõiki palvuseid ja jumalateenistusi järel vaadata. Niisiis, päris ilma me ei jää ja kui suured kiriku ukSED on sulgunud, siis on avanenud uued...

Loomulikult on võimalik telefoni teel kokku leppida individuaalselt aeg, et minna kirikusse palvetama ja küünalt süütama või hingehoid-

likuks vestluseks koguduse õpetajaga.

Peapiiskopi poolt välja kuulutatud palvapäevadel 1. ja 3. aprillil kell 12 löödi kirikukella.

Palun palvetage ja hoolige oma ligimestest, aidake väetimaid. Palugem, et Halastaja Looja meist lahti ei laseks ja et me pidevalt uudiseid vaadates ei unustaks suhelda oma lähedastega.

Seda soovib ja palub,
Hannes Nelis, koguduse õpetaja
Tel. 529 1881, e-post: hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

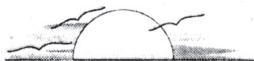
Rinsi ja Hellamaa kogudused
Teenib preester Toivo Treima,
tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

10. märtsil 86-aastane **Ilmar Vorms**.
21. märtsil 94-aastane **Adele Vaga** (Külasema küla).
26. märtsil 84-aastane **Evi Jõgi**.
30. märtsil 91-aastane **Harald Väärtnõu**.

Tunneme kaasa omastele!

Lehekuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Linda Raim 97 (9.5)
Leida Mereäär 91 (29.5)
Henn Ormet 90 (1.5)
Hermeliina Kolk 88 (6.5)
Milvi Peegel 86 (13.5)
Linda Vorms 84 (20.5)
Ilme Murd 83 (4.5)
Jüri Vahter 83 (30.5)
Veljo Palu 81 (18.5)
Leili Kirs 80 (6.5)
Heino Auväär 80 (7.5)
Liisi Sau 75 (1.5)
Kristi Ligi 75 (5.5)
Joonas Saksakulm 70 (3.5)
Merika Kumpas 70 (6.5)
Endel Saarkoppel 70 (27.5)
Mart Lasn 65 (3.5)

Sirpa Marjatta Raja 65 (6.5)
Mart Lang 65 (10.5)
Mihkel Kabur 60 (5.5)
Reet Hobuskoppel 60 (6.5)
Ilmari Kuusaru 60 (21.5)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu?

Võta ühendust: **Lauri Kolk**
Tel: +372 5191 2950,
lauri@adrem.ee

www.adrem.ee

Kõige ülevaatlikum info Muhumaa kinnisvarast! Adrem Kinnisvara tegutseb Saare maakonna kinnisvaraga juba aastast 2002!

Kultuuriministeerium jagab oma kodulehel võimalusi, kuidas saada koduseinte vahel osa kultuurist.

Vt www.kul.ee/kultuurikodus

112 POLITSEI
KIIRABI
PÄASTE

Hädaabinumber kõikjal Euroopas!

Saare korsten OÜ

Korstnapühkimisteenus

Töö puhas ja põhjalik

Korstnapühkija Aadu Sild

Kutsetunnistuse nr 138888

Tel. 56935883

saarekorsten@gmail.com

* Ehitusmehed / kiviladudajad ootavad tööpakkumisi.

Tel. 5395 6672

Hellamaa küla-
majast kui hubasest kultuurikoldest kirjutas 3. märtsi Saarte Hääl.

Lapsevanemad, kes soovivad alates septembrist oma lapsele **Muhu Lasteaias lasteaiakohta**, palun esitage direktorile kohasaamise avaldus hiljemalt **15. aprilliks**.

Avalduse vorm leitav lasteaiakodulehelt muhulasteaed.ee

Muhulane 30

Aprilli 1990 infoleht nr 4 kirjutas meie igapäevasesest leivast ja külanõukogu kolme kuu tööst. Endel Nõu arutles väikestest Muhu taludest ühismajapidamiste kõrval ning talude väljavaadetest pakkuda tulevikus majutusteenust luksusturistidele. Sama autor muretses teisel kaevuvee kvaliteedi ja Liiva asula solgitrassi rajamise pärast. Vanad pildid on Muhu põhjaranniku kalameestest, kes käisid motoristide kursustel 1920. aastate keskel, ning Muhu koolmeistritest 1930. aastatel.

Mai Muhulase materjalid on teretulnud **2. mai** õhtuni.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 52 28 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub reeglina kord kuus. Internetis www.muhu.ee
Trükkitud Saaremaa Trükikoda 450 eks.

ISSN 1736 - 289X